

PRAKSISOVERSIGT · LANDBRUG, JAGT OG FISKERI

Praksisoversigt over direkte landbrugsstøtte (CAP Pillar 1)

Grundbetaling, bio-ordninger og koblet støtte efter CAP-reformen 2023

Version 3 · Opdateret 21. jul. 2026 · 30 afgørelser · 2018-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Direkte landbrugsstøtte under EU's fælles landbrugspolitik søjle 1 – grundbetaling, bio-ordninger, ko- og slagtepræmie, ø-støtte og tilskud til stivelseskartofler – udbetales af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (tidligere Landbrugsstyrelsen) med hjemmel i CAP-loven og de årlige støttebekendtgørelser, der udmønter forordning (EU) 2021/2115. Klager behandles af Miljø- og Fødevareklagenævnet som eneste administrative instans. Praksis viser to bærende linjer: Landbrugeren bærer selv et vidtgående ansvar for frister, registreringer og arealoplysninger – »særlig agtpågivenhed« efter EU-Domstolens Demmer-praksis – mens nævnet til gengæld håndhæver skarpe krav til styrelsens hjemmel, bevisførelse og konkrete vurderinger, navnlig ved force majeure, omgåelsespåstande og tilbagebetalingskrav. Oversigten indeholder desuden et samlet katalog over samtlige støtteordninger, en dansk landbruger kan søge, med satser og finansieringskilde.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Det påhviler støtteansøgeren selv at kende støttebetingelser, ansøgningsfrister og -procedurer; bortfald af styrelsens tidligere påmindelsesbreve var en »ekstra service« og fritager ikke landbrugeren for ansvar.
- 02** Efter EU-Domstolens praksis (sag C-684/13, Demmer) skal ansøgere i erhvervsrettede støtteordninger udvise særlig agtpågivenhed ved indgivelse af ansøgningen – det seneste indsendte fællesskema lægges til grund, også ved bevidst underanmeldelse.
- 03** Force majeure kræver helt usædvanlige, uforudsigelige og aktuelle begivenheder uden for landbrugerenes vilje; almindelig eller moderat forhøjet nedbør og tørke anerkendes ikke, og meddelelse skal ske senest 15 arbejdsdage efter, at landbrugeren er i stand til det.
- 04** Styrelsen må ikke afvise force majeure på rent generelle kriterier – der kræves en konkret vurdering af vejrdata for hele perioden, etableringsmetode og lokale forhold, ellers hjemvises sagen.
- 05** Korrekt CHR-registrering i hele holdeperioden er en ufravigelig betingelse for ko- og slagtepræmie; nedsættelsessatserne efter artikel 31 i forordning (EU) nr. 640/2014 er lovbundne, og nævnet afviser selvstændige proportionalitetsbetragtninger ud over forordningens egne regler.

- 06** Omgåelsesklausulen kræver, at styrelsen konkret fastslår og dokumenterer kunstigt skabte betingelser – men tæt samdrift og samhandel mellem familievirksomheder skaber en formodning for omgåelse, som ansøgeren selv skal afkræfte.
- 07** Støtte til unge og nyetablerede landbrugere er udelukket, hvis ansøgeren eller en kontrollerende medejer har drevet landbrugsvirksomhed inden for de forudgående fem år; uretmæssigt tildelte betalingsrettigheder inddrages, og støtten kræves tilbage for alle berørte støtteår inden for forældelsesreglerne i forordning (EF) nr. 2988/95.
- 08** Der er ikke identifikation mellem en enkeltmandsvirksomhed og et efterfølgende stiftet selskab – aktiv landbruger-status følger CVR-nummeret og overføres ikke automatisk ved virksomhedsomdannelse, uanset uændret drift og ejerkreds.
- 09** Nævnet kræver klar og præcis hjemmel til bortfald og tilbagebetaling; afgørelser baseret på fejlagtig retsanvendelse eller bestemmelser, der efter deres ordlyd ikke dækker situationen, ophæves som ugyldige.
- 10** Bevisbyrden for kontrolfund ligger hos styrelsen – opmålingsskemaer og kort uden fotos eller konkrete beskrivelser løfter ikke bevisbyrden for, at arealer er ikke-støtteberettigede.
- 11** Begrundelsesmangler efter forvaltningslovens §§ 22 og 24 fører kun til ophævelse, når manglen er konkret væsentlig – men ved skønsmæssige bortfaldsafgørelser skal hovedhensynene bag skønnet altid angives.
- 12** EU-Domstolens dom i sag C-6/23, Baramlay, har aktualiseret kravet om konkret proportionalitetsvurdering ved bortfald af arealtilsagn, men nævnet fastholder, at fristoverskridelser for udbetalingsanmodninger reguleres udtømmende af artikel 13 i forordning (EU) nr. 640/2014.
- 13** Rådighed over arealet kan dokumenteres med forpagtningskontrakter, selv om officielle markkort og ejerregistreringer peger på andre – fremkomst af sådan dokumentation kan begrunde genoptagelse.

Retsgrundlaget: EU-forordninger, CAP-loven og de årlige

§ 1 støttebekendtgørelser

Direkte betalinger er 100 % EU-finansieret indkomststøtte under den fælles landbrugspolitik søjle 1, finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL). Fra ansøgningsåret 2023 er retsgrundlaget [forordning \(EU\) 2021/2115 om strategiske planer](#), der afløste [forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#) om direkte betalinger og landdistriktsforordningen 1305/2013. Den horisontale finansierings- og kontrolramme ligger i [forordning \(EU\) 2021/2116](#) (tidligere 1306/2013), suppleret af delegeret forordning (EU) 2022/126 og – for de ældre støtteår, som en stor del af klagepraksis fortsat angår – [delegeret forordning \(EU\) nr. 640/2014](#) og gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014.

Nationalt administreres ordningerne i dag med hjemmel i [CAP-loven § 2](#), der bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om ansøgning, støttebetingelser, beregning, rådighed og supplerende betingelser, jf. [CAP-loven § 1](#). For støtteår til og med 2022 var hjemlen [landbrugsstøtteleven § 1](#). Som det fremgår af de almindelige bemærkninger til CAP-loven, samler loven »dele af landbrugsstøtteleven og hele landdistriktsfondsloven i

ét samlet lovforslag» og gennemfører reformens krav om, at 25 pct. af den direkte støtte skal anvendes til bio-ordninger; lovforslaget indførte samtidig den nye model med frivillige småbiotoper, hvor landbrugeren kan undlade landbrugsaktivitet på dele af jorden uden at miste støtte, og skabte grundlag for satellitbaseret kontrol (monitorering) og automatiserede afgørelser.

De materielle betingelser fastsættes i årlige bekendtgørelser:

- **Grundbetaling:** [bekendtgørelse om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2026](#) (BEK nr. 1363 af 27. november 2025) – grundbetaling ydes efter artikel 21 og 22 i forordning 2021/2115 som »grundlæggende indkomststøtte med henblik på bæredygtighed«. Ø-støtten er integreret i samme bekendtgørelse.
- **Bio-ordninger:** [bekendtgørelse om tilskud til bio-ordninger for 2026](#) (BEK nr. 1381 af 28. november 2025), der efter § 1 omfatter fire ordninger: økologisk arealstøtte, tilskud til midlertidig ekstensivering (som fra 2026 afløser biodiversitet & bæredygtighed og ekstensivering med slæt), miljø- og klimavenligt græs og varieret planteproduktion. Bekendtgørelsen er allerede ændret tre gange: ved **BEK nr. 245 af 5. februar 2026** (kortlink i § 34), **BEK nr. 439 af 24. april 2026** (nyaffattelse af § 35, nr. 2, om afgrødehistorik for midlertidig ekstensivering, i kraft 1. maj 2026) og **BEK nr. 666 af 16. juli 2026** (i kraft 19. juli 2026), der bl.a. indsatte § 21, stk. 3, så blomster- og bestøverbrak også kan støttes på arealer, der ikke er omdriftsarealer, og nye stk. 6-7 i § 28 om bevarelse af permanent græs-status.
- **Koblet indkomststøtte:** [bekendtgørelse om ko- og slagtepræmie](#) (BEK nr. 1325 af 3. december 2024, ændret ved BEK nr. 1383 af 2025), der viderefører [slagtepræmiebekendtgørelsen](#) og fra 2025 supplerer med ko-præmie.
- **Stivelseskartofler:** [bekendtgørelse om tilskud til arealer med stivelseskartofler](#), hvor tilskuddet efter § 3 er betinget af, at arealet er tilskudsberettiget under grundbetalingsordningen.
- **Kontrol og sanktioner:** [bekendtgørelse om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#), hvis § 13 gennemfører force majeure-reglen i artikel 3 i forordning 2021/2116, og hvis § 18 fastsætter arealsanktionerne.

Styrelsens administrative fortolkning fremgår af de årlige vejledninger, navnlig [vejledningen om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer](#) og [vejledningen om kontrol og administrative sanktioner](#). Kontrolnedsættelser, konditionalitet og tilbagebetaling behandles samlet i [praksisoversigten om konditionalitet og sanktioner](#).

LOV

[CAP-loven § 1, stk. 1](#)[CAP-loven § 2, stk. 4](#)[Landbrugsstøtteloven § 1, stk. 1](#)

§ 2 Klagevejen: Miljø- og Fødevareklagenævnet som eneste administrative instans

Afgørelser om direkte betalinger kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet efter [CAP-loven § 27, stk. 1](#) – tidligere [landbrugsstøtteloven § 22 b, stk. 1](#) – og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Forarbejderne til CAP-lovens § 27 fremhæver, at bestemmelsen viderefører og *udvider* klageadgangen, så den også omfatter afgørelser truffet direkte i henhold til EU-forordningernes umiddelbart anvendelige bestemmelser, og at klage indgives via førsteinstansen, som dermed får pligt til at overveje remonstration; for afgørelser om grundbetaling, konditionalitet og bio-ordninger er oversendelsesfristen af hensyn til de store årlige afgørelsesmængder fastsat til to måneder.

Tre processuelle linjer præger praksis:

- **Klagefristen på fire uger håndhæves strengt.** I [19/00275](#) afviste nævnet en klage indsendt to dage for sent; ved fysisk post regnes fristen fra seks omdelingsdage efter afsendelsen.
- **Kun afgørelser i forvaltningsretlig forstand kan påklages.** I [25/00020](#) afviste nævnet at realitetsbehandle en klage over styrelsens meddelelse om ikke at behandle en force majeure-påberåbelse (efter en brand, der havde udsløkket al projektdokumentation), fordi meddelelsen blot konstaterede manglende dokumentation og ikke afsluttede forvaltningen – force majeure-spørgsmålet ville indgå i den senere, påklagelige afgørelse om støtteudbetaling.
- **Prøvelsen kan begrænses, men EU-ret og forvaltningsret inddrages af egen drift.** Nævnet begrænser efter [lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet § 11, stk. 1](#) ofte prøvelsen til de væsentligste forhold, men har efter forarbejderne »mulighed for og efter omstændighederne pligt til« at inddrage EU-rettens overholdelse og grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger – det var netop den mekanisme, der i [25-10931](#) førte til, at nævnet af egen drift prøvede og underkendte styrelsens hjemmelsgrundlag. Nævnets afgørelser er endelige, jf. [lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet § 17](#).

Spørgsmål om EU-konform fortolkning kan i sidste ende kræve præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen efter [artikel 267 i TEUF](#); rammerne for anklagemyndighedens håndtering af sådanne spørgsmål i straffesager om EU-støtte er beskrevet i [Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen](#). Landbrugsstøttesager har flere gange udløst danske forelæggelser – mest markant **sag C-684/13, Demmer**, om støtteberettigelsen af arealer omkring landingsbaner, og **sag C-239/17** om krydsoverensstemmelse.

LOV	CAP-loven § 27, stk. 1	Landbrugsstøtteleven § 22b, stk. 1
	Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet § 11, stk. 1	Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet § 17
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver afgørelse om tilbagebetaling af økologisk arealtilskud pga. manglende hjemmel i bekendtgørelsens § 39, stk. 4 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af realitetsbehandling: Klage over styrelsens beslutning om ikke at behandle force majeure-påberåbelse Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af klage over delvist afslag på arealstøtte grundet overskredet klagefrist	
		10.06.2026 22.10.2025 21.01.2019

§ 3 Støtteberettigede arealer: markblokke, aktivitetskrav og styrelsens bevisbyrde

Grundbetaling forudsætter, at arealet er et landbrugsareal, som landbrugeren råder over, og hvorpå der udføres landbrugsaktivitet. Efter [grundbetalingsbekendtgørelsen for 2025 § 13](#) skal ansøgeren anvende arealet til produktion eller holde det i landbrugsmæssig stand, og på græsarealer udføre mindst én landbrugsaktivitet (slåning eller afgræsning) i perioden 1. juni til 25. oktober; opvækst af mere end 100 træer eller buske pr. ha udelukker arealet. Ansøgningen indgives årligt i fællesskemaet med indtegning i Internet Markkort (IMK), hvor markblokkene efter [vejledningen om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer](#) danner de ydre rammer for, hvilke arealer der overhovedet kan søges til – arealer uden for markblok medregnes ikke, og uenighed skal rejses ved ændringsforslag.

Praksis fordeler ansvar og bevisbyrde således:

Tema	Afgørelse	Resultat
Manglende fællesskema → afslag + inddragelse af uudnyttede betalingsrettigheder	18/01308 (32091)	Stadfæstet – ansøgers eget ansvar
Underkendelse af delarealer med læhegn ved fysisk kontrol	21/03356	Ophævet og hjemvist – styrelsen løftede ikke bevisbyrden
Aktivitetskrav ikke opfyldt, sanktion på 0,5 × overtrådt areal	24/05333	Stadfæstet
Markblok-opdeling og 2,00 ha-grænsen	20/03204	Ophævet og hjemvist

Om ansøgeransvaret udtalte nævnet i **18/01308**, hvor landbrugeren ikke havde indsendt fællesskema for 2015 og påberåbte sig, at styrelsen var holdt op med at sende påmindelsesbreve:

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har lagt vægt på, at påmindelsesbrevene, som Landbrugsstyrelsen tidligere har udsendt, var en ekstra service, og at det påhviler en støtteansøger at gøre sig bekendt med støttebetingelser samt ansøgningsfrister og -procedurer.

Omvendt stiller nævnet reelle beviskrav til styrelsens kontrolfund. I **21/03356** var 16,14 ha underkendt bl.a. som »klynger af træer og buske over 100 m²«, men hverken opmålingskort, ortofotos eller kontrolrapport dokumenterede læhegnene konkret; nævnet fastslog, at styrelsen ikke havde »løftet bevisbyrden for kontrolfundene i den grad, det forudsættes efter administrativ praksis og retspraksis«, og hjemviste sagen. Og i **20/03204** – hvor en nyetableret landbruger fik afslag, fordi en markblokændring havde reduceret arealet til 1,99 ha og dermed under minimumsgrænsen på 2,00 ha i [§ 28, stk. 1, i bekendtgørelsen om direkte støtte efter grundbetalingsordningen](#) – regnede nævnet selv efter: da naboen kun havde indtegnet 4,79 ha af den samlede markblok på 6,79 ha, måtte de resterende 2,00 ha anses for at være til klagerens rådighed.

Rådighedsspørgsmål afgøres efter realiteten, ikke registreringerne. I [24/07508](#) genoptog nævnet en årelang tvist, da en forpagtningskontrakt fra 2006 med tillæg fra 2011 dokumenterede klagerens faktiske råderet over en mark, som i Internet Markkort stod registreret på en tredjemand, der også havde søgt støtte til arealet – kontrakten forklarede netop, at bortforpagteren havde hjemtaget betalingsrettighederne, og styrelsens afgørelse blev ophævet.

LOV	Landbrugsstøtteleven § 22b, stk. 1	
PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om nedsættelse af grundbetaling for 2023 pga. manglende overholdelse af aktivitetskrav og afvisning af force majeure	03.04.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Genoptagelse og ophævelse af støttenedsættelse efter dokumentation for råderet over landbrugsareal	28.08.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om grundbetaling og grøn støtte på grund af manglende dokumentation for læhegn	18.05.2021
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning i sag om afslag på ansøgning om tildeling af betalingsrettigheder	08.07.2020
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på grundbetaling og inddragelse af betalingsrettigheder grundet manglende ansøgning	01.10.2018

Betalingsrettigheder og den nationale reserve (støtteårene 2015-2022)

§ 4

Til og med støtteåret 2022 blev grundbetalingen udbetalt på grundlag af betalingsrettigheder, jf. [grundbetalingsbekendtgørelsen § 25](#): én rettighed gav ret til støtte for én støtteberettiget hektar efter [artikel 32 i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#). Rettigheder, der oversteg det anmeldte areal eller ikke blev udnyttet, blev inddraget til den nationale reserve, hvorfra der kunne ske tildeling til unge og nyetablerede landbrugere samt i særlige situationer. CAP-reformen 2023 afskaffede betalingsrettighederne, men klagepraksis om dem er fortsat relevant for verserende tilbagebetalings- og genoptagelsessager.

Tre afgørelser tegner billedet:

- **Inddragelse ved manglende udnyttelse:** I [18/01308 \(32091\)](#) blev 3,88 ha rettigheder inddraget til reserven efter artikel 21, stk. 4, i forordning 1307/2013, fordi der ikke var ansøgt om grundbetaling – betalingsrettigheder holdes kun i live ved årlig aktivering i fællesskemaet.
- **Kompensation kun for faktisk inddragne rettigheder:** I [32752](#) – hvor en landbrugers areal i 2011 var nedskrevet til nul, fordi hovedanvendelsen var lufthavnsdrift – fastholdt nævnet, at kompensationsordningen i [bekendtgørelsen om kompensation for manglende direkte arealstøtte § 4, stk. 1](#) kun omfatter rettigheder, der faktisk blev *inddraget* (8,37 ha), ikke de 26 ha, klageren selv havde solgt inden inddragelsen. Sagen udspringer af det samme kompleks om støtteberettigede arealer ved landingsbaner, som EU-Domstolen behandlede i [sag C-684/13, Demmer](#).
- **Omgåelsesklausulen kræver dokumentation:** I [19/06523](#) havde en køber af en ejendom aldrig fået overdraget de medfølgende betalingsrettigheder og søgte i stedet reserven. Styrelsen afslog med henvisning til en udtalelse fra EU-Kommissionens generaldirektorat om rådighedsbegrebet i artikel 28, stk. 2, i forordning (EU) nr. 639/2014, men nævnet fastslog, at Kommissionens fortolkning hvilede på en præmis om kunstigt skabte betingelser efter omgåelsesklausulen i [artikel 60 i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#) – og at det da »skal kunne fastslås og dokumenteres«, at betingelserne er skabt kunstigt. Da køberen ikke selv kunne foranledige sælgers manglende registrering, og ingen dobbeltfordel var påvist, blev afgørelsen ophævet.

Linjen er klar: rettighedssystemets formelle mekanik (aktivering, inddragelse, tilbageførsel efter [artikel 23 i gennemførelsesforordning \(EU\) nr. 809/2014](#)) håndhæves konsekvent, men omgåelsessynspunkter kræver konkret bevis fra styrelsens side.

LOV [Landbrugsstøtteleven § 22b, stk. 1](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Genoptaget sag om betalingsrettigheder: Krav om dokumentation for kunstigt skabte betingelser	09.09.2019
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på grundbetaling og inddragelse af betalingsrettigheder grundet manglende ansøgning	01.10.2018
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om delvis tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve	15.05.2018

§ 5 Aktiv landbruger, råderet og virksomhedsomdannelser

Kun »aktive landbrugere« kan modtage direkte støtte. Efter [vejledningen om grundbetaling](#) opfyldes kriteriet i CAP-perioden 2023+ ved mindst ét af flere alternative kriterier – bl.a. udbetalt grundbetaling til mindst 40 ha, direkte støtte på højst 5.000 euro året før, eller tilmelding til Register for Gødningsregnskab eller registret over økologiautoriserede bedrifter senest ved ansøgningsfristen, jf. [grundbetalingsbekendtgørelsen for](#)

2026 § 7. Under 2015-2022-regimet var kernekravet rådighed over mindst 2,00 ha støtteberettiget areal eller slagtepræmier for mindst 300 euro, jf. [grundbetalingsbekendtgørelsen § 28](#).

Det centrale moderne stridspunkt er **virksomhedsomdannelser**. I [25/03689](#) omdannede en landbruger sin enkeltmandsvirksomhed til et ApS den 1. juni 2024 – efter fristen for tilmelding til Register for Gødningsregnskab (26. april 2024). Selskabet blev først tilmeldt 2. juli 2024, og nævnet stadfæstede afslaget på en støtteordning, der genbruger grundbetalingens aktiv landbruger-definition:

Det forhold, at den forhenværende enkeltmandsvirksomhed eventuelt måtte opfylde kravene om at være aktiv landbruger, og at klager driver bedriften uændret i den omdannede virksomhed, kan efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering ikke føre til et andet resultat. [...] Nævnet bemærker i den forbindelse, at der ikke er identifikation mellem den forhenværende enkeltmandsvirksomhed og klagers anpartsselskab, uanset et eventuelt sammenfald i ejerkredsen.

Samme formalistiske linje sås i søjle 2-sagen [23/09332](#), hvor en omdannelse til A/S flyttede økologiautorisationen til et nyt CVR-nummer – her vandt landbrugeren dog, fordi nævnet efter en streng ordlydsfortolkning fandt, at kravet om autorisation kun gjaldt ved tilsagnstidspunktet og i opretholdelsesperioden, som endnu ikke var begyndt. Parallellen er vigtig for søjle 1: identifikationsnægtelsen rammer begge veje, og styrelsen skal kunne pege på en bestemmelse, der efter sin ordlyd kræver status opretholdt på det relevante tidspunkt.

For rådighed over arealer gælder efter [vejledningen om slagtepræmie](#), at man råder over ejede og forpagtede arealer – ikke bortforpagtede – og at græsningsretter placerer rådigheden hos den, for hvis regning og risiko landbrugsaktiviteten udføres. Dokumenteret forpagtning slår registreringer i markkortet, jf. [24/07508](#).

LOV

CAP-loven § 2, stk. 4

PRAKSIS

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på tilskud til metanreducerende foder grundet manglende status som aktiv landbruger ved virksomhedsomdannelse	03.12.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af afslag på økologitilskud grundet manglende hjemmel til krav om autorisation i perioden før slutudbetaling	20.11.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Genoptagelse og ophævelse af støttenedsættelse efter dokumentation for råderet over landbrugsareal	28.08.2024

§ 6 Unge og nyetablerede landbrugere: femårskravet, omgåelse og tilbagebetaling

Både det gamle unge landbruger-tillæg efter [artikel 50 i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#) – beregnet som 50 pct. af den nationale gennemsnitsbetaling for højst 90 ha, jf. [grundbetalingsbekendtgørelsen § 51](#) – og tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve forudsatte, at ansøgeren etablerede sig som driftsleder *for første gang* eller ikke havde udøvet landbrugsaktivitet i de fem forudgående år. Nævnet håndhæver kravene objektivt og med fuld tilbagebetalingsvirkning:

- **Kontrol over tidligere landbrugsvirksomhed diskvalificerer.** I [20/13430](#) blev rettigheder tildelt i 2016 inddraget, fordi en medejer med 50 % ejerandel og daglig ledelse havde drevet kvæghold i et interessentskab 2011-2013. Tilbagebetalingskravet for 2015-2019 var ikke forældet: gentagne årlige udbetalinger udgør »gentagne uregelmæssigheder« efter artikel 1, stk. 2, og artikel 3, stk. 1, i [forordning \(EF\) nr. 2988/95](#), så fireårsfristen først løb fra sidste udbetaling og blev afbrudt af partshøringen.

- **Etablering i én landbrugsgren udelukker »første gang« i en anden.** I [23/06939](#) diskvalificerede tidligere minkavl. Selv om udbetalingerne skyldtes styrelsens egen fejl, skulle støtten for 2019-2022 tilbagebetales efter [artikel 7, stk. 1, i gennemførelsesforordning \(EU\) nr. 809/2014](#): klageren var partshørt om problemet allerede i 2019 og kunne ikke have berettigede forventninger – heller ikke efter en beroligende telefonsamtale med styrelsen. Professionel rådgivning fritager ikke ansøgeren for eget ansvar.
- **Omgåelse ved kunstig opdeling af familiebedrifter.** I [25/01480](#) havde en ung landbruger forpagtet jord af sin far, delt adresse, fulgt fars fælles sædskifteplaner og handlet internt uden egne anlægsaktiver eller reel økonomisk risiko. Nævnet fandt omgåelse efter [artikel 62 i forordning \(EU\) 2021/2116](#) med både et objektivi og et subjektivt element:

Det er her nævnets opfattelse, at virksomhedernes samhandel og samdrift, skaber en formodning for, at klager udelukkende har haft til hensigt at opnå en fordel i strid med målene for ordningerne [...]. Nævnet har tillige vurderet, at klager ikke har tilbagevist denne formodning.

Sammenholdt med [19/06523](#) tegner der sig en afbalanceret bevisregel: styrelsen skal dokumentere de objektive omstændigheder, men når en tæt integration mellem virksomhederne er påvist, vender formodningen, og ansøgeren må godtgøre en reel, selvstændig etablering. Den nationale etableringsstøtte for unge landbrugere under søjle 2 administreres i dag efter [vejledningen om tilskud til indsatsområde etablering](#) med krav om bl.a. stemmeflertal og 25 % ejerskab.

LOV	Landbrugsstøtteleven § 22b, stk. 1	
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om omgåelse af reglerne for støtte til unge nyetablerede landbrugere	27.08.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om tilbagebetaling af landbrugsstøtte	09.04.2024
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Klage over inddragelse af betalingsrettigheder og krav om tilbagebetaling af landbrugsstøtte	03.05.2022
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Genoptaget sag om betalingsrettigheder: Krav om dokumentation for kunstigt skabte betingelser	09.09.2019

§ 7 Ko- og slagtepræmie: CHR-registrering som ufravigelig betingelse

Den koblede indkomststøtte til kvæg – slagtepræmie for kvier, tyre og stude, fra 2025 suppleret med ko-præmie – er betinget af korrekt identifikation og registrering i Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) i hele holdeperioden, dvs. mindst to sammenhængende måneder af de sidste tre måneder inden slagtning, jf. [bekendtgørelsen om ko- og slagtepræmie § 22](#). Ordningen er ansøgningsfri i den forstand, at tilmeldingen efter [§ 4](#) løber videre år efter år, og præmien er efter [§ 14](#) betinget af, at tilskuddet udgør mindst 300 euro, eller at der udbetales grundbetaling til mindst 2,00 ha. Fejlbehæftede dyr udelukkes, men [§ 22, stk. 2 og 3](#), giver mulighed for reparation, hvis registreringsfejlen rettes inden en ny holdeperiode kan gennemføres.

Nævnspraksis er konsekvent streng:

Afgørelse	Fejl	Konsekvens
18/01726	Styrelsen havde beregnet holdeperioden forkert	Ophævet – beregningsfejl hos styrelsen
18/02956	Fejlregistrering i CHR	Nedsættelse stadfæstet

20/04505	To handyr registreret som hundyr; rettet først efter slagtning	Nedsættelse på 13,33 % (2 af 15 dyr) stadfæstet
21/04338	40 dyr registreret på forkert CHR-nummer (uanset »samdrift« mellem egne besætninger)	Fejlprocent 55,56 % → fuldt afslag + sanktion på 26.782 kr.

Nedsættelserne beregnes efter [artikel 31 i delegeret forordning \(EU\) nr. 640/2014](#): ved højst tre fejlbehæftede dyr nedsættes præmien med fejlprocenten (fejlbehæftede dyr divideret med fastslåede dyr), ved flere eskaleres sanktionen. I **20/04505** hjalp det ikke, at slagteriets egne data viste korrekt køn – det afgørende var CHR-registreringen i holdeperioden, jf. kravet om kønsregistrering i **bekendtgørelsen om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder § 7**. I **21/04338** afviste nævnet et proportionalitetsanbringende med den principielle begrundelse, at forordningens nedsættelsesregler er »klare og detaljerede«, at der ikke er »mulighed for at udøve et selvstændigt skøn ud over de fastsatte rammer«, og at forordningsgiver allerede har indbygget hensynet til overtrædelsens alvor og omfang – heller ikke det forhold, at 23 af dyrene efter rettelsen nåede en ny to-måneders holdeperiode, ændrede beregningen, fordi alle potentielt støtteberettigede dyr med manglende overholdelse tælles med efter artikel 31, stk. 3, og artikel 2, nr. 18, i samme forordning.

Modvægten er forvaltningsretten: i **21/04338** kritiserede nævnet, at afgørelsen hverken beskrev registreringsfejlene klart eller viste beregningen af støttenedsættelsen som krævet efter [forvaltningsloven § 22](#) – manglen var dog konkret uvæsentlig, fordi kontrolresultatet var sendt i høring. Og i **18/01726** blev styrelsens egen fejlberegning af holdeperioden mødt med ophævelse.

LOV	Forvaltningsloven § 22	Landbrugsstøtteleven § 22b, stk. 1	
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om afslag på slagtepræmie 2020		22.11.2021
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af nedsættelse af slagtepræmie grundet fejlregistrering i CHR		12.05.2021
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af nedsættelse af slagtepræmier pga. fejlagtig CHR-registrering		29.05.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af afgørelse om slagtepræmie på grund af forkert beregnet holdeperiode		20.04.2018

§ 8 Bio-ordningerne og økologisk arealstøtte efter 2023-reformen

Med CAP-planen 2023-2027 skal 25 pct. af den direkte støtte anvendes til etårige bio-ordninger efter [artikel 31 i forordning \(EU\) 2021/2115](#). I [bekendtgørelsen om tilskud til bio-ordninger for 2026 § 1](#) er ordningerne: økologisk arealstøtte, midlertidig ekstensivering (ny fra 2026 – afløser biodiversitet & bæredygtighed samt ekstensivering med slæt), miljø- og klimavenligt græs og varieret planteproduktion. Ordningerne er indbyrdes eksklusive på samme areal og afgrænses mod søjle 2-tilsagn og andre betalte reguleringer, jf. [§ 24](#) og [§ 36](#); solcelleanlæg udelukker arealet. For varieret planteproduktion opstiller [§ 42](#) trappekraft om 2-4 afgrødekategorier afhængigt af omdriftsarealets størrelse, og overtrædelser sanktioneres efter vægtningsfaktorerne i [bilag 6](#) – fra 0,1 ved marginale overskridelser til 1,0 ved manglende afgrødekategorier.

Den righoldige klagepraksis om det ældre **økologiske arealtilskud** (under landdistriktsprogrammet) er den bedste indikator for, hvordan nævnet vil behandle de nye bio-ordninger, da støttelogikken – årlig udbetalingsanmodning i fællesskemaet, autorisationskrav og bortfaldsregler – er videreført:

- **Autorisationskravet er ufravigeligt.** I [18/01416](#) stadfæstedes afslag, fordi bedriften ikke var autoriseret eller omfattet af ansøgning herom inden tilsagnsperiodens start – ukendskab til reglerne hjælper ikke i »en erhvervsrettet støtteordning«.
- **Registrerede naturdata på skæringsdatoen er afgørende.** I [19/04253](#) var det afgørende, at arealet var registreret som beskyttet efter [naturbeskyttelsesloven § 3](#) på Danmarks Miljøportal den 1. november 2017 – en verserende klage over selve udpegningen ændrede intet.
- **Seneste fællesskema binder.** I [25/02516](#) havde klageren ved genindsendelse (efter styrelsens egen IT-fejl) underanmeldt 3,60 ha og afkrydset »Accept af underanmeldt tilsagn«, fordi arealet indgik i en anden bio-ordning; tilsagnet bortfaldt for arealet med tilbagebetaling til følge. Nævnet citerede EU-Domstolens Demmer-praksis:

Der er tale om en erhvervsrettet støtteordning, hvor det efter praksis fra EU-Domstolen påhviler støtteansøgeren at udvise særlig agtpågivenhed ved indgivelse af støtteansøgningen og at gøre sig bekendt med støttebetingelser.

- **Baramlay-dommen som nyt proportionalitetsanker.** EU-Domstolens dom af 11. april 2024 i sag C-6/23, Baramlay, om sontringen mellem støttekriterier og forpligtelser i [artikel 35 i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#) er allerede aktiv i dansk praksis. I [25/06560](#) afviste nævnet, at dommen kunne begrunde genoptagelse af et bortfald efter manglende udbetalingsanmodning: fristoverskridelser reguleres særskilt og udtømmende af forordningens artikel 13 (1 % nedsættelse pr. dag, afvisning efter 25 dage), og totalbortfald fandtes proportionalt med henvisning til femårsforpligtelsens kontinuitetsformål og EU-Domstolens dom i **sag C-273/15, Ezernieki**. Men i [25-10931](#) ophævede nævnet et tilbagebetalingskrav, fordi bortfaldshjemlen i [bekendtgørelsen om økologisk arealtilskud § 39, stk. 4](#), efter sin ordlyd ikke dækkede den anvendte begrundelse:

§ 39, stk. 1-3 og stk. 6, ikke vedrører manglende opfyldelse af bekendtgørelsens § 9, nr. 4, og der er dermed ikke hjemmel i bestemmelsen til at træffe afgørelse om tilbagebetaling af tilskud.

Nævnet pålagde samtidig styrelsen ved den fornyede behandling at overveje de EU-retlige bortfaldsregler »i lyset af EU-Domstolens dom i sag C-6/23, Baramlay« – et tydeligt signal om, at nationale bortfaldsautomatikker fremover skal kunne bestå en konkret EU-retlig proportionalitetsprøvelse.

- **Skønsmæssigt bortfald kræver begrundet afvejning.** I [24/11131](#) hjemvistes et krav om tilbagebetaling af 76.368 kr., fordi bortfald efter § 39, stk. 2, er en »kan«-bestemmelse: når retsfølgen beror på et skøn, skal hovedhensynene bag skønsudøvelsen angives efter [forvaltningsloven § 24, stk. 1](#). Tilsvarende underkendte nævnet i [23/09597](#) et krav om et særligt »transaktionsspor«, som alene fremgik af styrelsens vejledninger: vejledninger kan ikke i sig selv hjemle strengere dokumentationskrav end bekendtgørelsen.

LOV	Forvaltningsloven § 24, stk. 1	Naturbeskyttelsesloven § 3	
PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver afgørelse om tilbagebetaling af økologisk arealtilskud pga. manglende hjemmel i bekendtgørelsens § 39, stk. 4		10.06.2026
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på genoptagelse af sag om bortfald af økologisk arealtilskud – EU-dom ikke ny retlig omstændighed		02.02.2026
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af tilbagebetaling af økologisk arealtilskud efter underanmeldelse af areal i fællesskema		18.11.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Hjemvisning af sag om bortfald af økologisk arealtilskud grundet Styrelsens manglende overholdelse af Forvaltningslovens begrundelseskrav		02.10.2025

Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse af afslag på udbetaling af miljøteknologitilskud grundet tilstrækkelig betalingsdokumentation	10.12.2024
Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på økologisk arealtilskud grundet manglende autorisation	10.11.2020
Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Klage over delvist afslag på økologisk arealtilskud grundet § 3-beskyttelse	17.09.2019

§ 9 Force majeure og særlige omstændigheder

Force majeure-reglen – nu [artikel 3 i forordning \(EU\) 2021/2116](#), gennemført ved [§ 13 i kontrol- og sanktionsbekendtgørelsen](#), tidligere [artikel 4 i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#) – lader landbrugeren bevare støtteretten, når kriterier eller forpligtelser ikke kan opfyldes på grund af helt ekstraordinære begivenheder. Nævnet anvender konsekvent EU-Domstolens definition fra Kommissionens meddelelse C(88) 1696:

Udtrykket force majeure er ikke begrænset til absolut umulighed men skal forstås som helt usædvanlige, uden for den erhvervsdrivendes vilje liggende omstændigheder, hvis følger trods enhver udvist agtpågivenhed kun ville have kunnet undgås ved helt uforholdsmæssige opofrelse.

Praksis kan sammenfattes i fire regler:

- Meddelelsesfristen på 15 arbejdsdage er absolut.** Meddelelse skal ske senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor landbrugeren eller dennes befuldmægtigede er i stand til det.
- Begivenheden skal være aktuel.** I [19/09316](#) kunne en traumatisk hjerneskade fra 2010 ikke begrunde force majeure for manglende ansøgninger i 2017-2018, allerede fordi klageren havde ansøgt i 2015 og 2016 – den tidsmæssige sammenhæng mellem udløsende begivenhed og misligholdelse manglede.
- Almindeligt vejrlig er ikke usædvanligt.** I [24/05333](#) anerkendte nævnet, at juli 2023 var den mest nedbørsrige juli i dansk vejrhistorie, men afviste force majeure, fordi juni, august og september lå under gennemsnittet: »Klager kunne have overholdt sin forpligtelse i perioden uden helt uforholdsmæssig opofrelse, ved at sætte sine dyr på arealet eller slå græsset på et tidligere tidspunkt end sensommeren.« Tilsvarende i [25/08128](#), hvor nedbør 14,79 % over normalen i ugerne 30-38 blev anset for »forventeligt vejr i lys af klimaforandringer«, og i [24/07245](#). Udaterede eller sent optagne fotos tillægges ingen bevisværdi – i [25/08128](#) stammede billederne fra slutningen af november, en måned efter aktivitetsperiodens udløb den 25. oktober.
- Men styrelsen skal foretage en konkret vurdering.** I [23/08041](#) hjemviste nævnet en afvisning af tørke-force majeure, fordi styrelsen alene havde set på tørkeindekset for én enkelt dag og afvist en landbrugsmæssigt anerkendt etableringsmetode uden at inddrage jordforhold, udsædsmængde og hele august måneds vejldata: en afvisning af landbrugers agtpågivenhed skal ske »på et veldokumenteret grundlag, der tager højde for sagens specifikke omstændigheder«.

Sanktionssiden følger [kontrol- og sanktionsbekendtgørelsens § 18](#): overstiger det overtrådte areal 5 % eller 2 ha (men højst 20 %), fratrækkes yderligere 0,5 gange det overtrådte areal – i [24/05333](#) blev 3,21 ha overtrådt areal (8,05 %) således til en samlet reduktion på 4,82 ha.

LOV

CAP-loven § 27, stk. 1

PRAKSIS

Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Landbruger nægtes force majeure ved nedsættelse af grundbetaling 2024 – kraftig nedbør ikke tilstrækkeligt ekstraordinær 06.03.2026

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af realitetsbehandling: Klage over styrelses beslutning om ikke at behandle force majeure-påberåbelse	22.10.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Klage over nedsættelse af grundbetaling for 2023 - force majeure	24.04.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om nedsættelse af grundbetaling for 2023 pga. manglende overholdelse af aktivitetskrav og afvisning af force majeure	03.04.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om nedsættelse af tilskud til målrettet kvælstofregulering hjemvist grundet mangelfuld vurdering af force majeure	12.12.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om force majeure vedrørende betalingsrettigheder	05.03.2020

§ 10 Kataloget: alle støtteordninger i landbruget

En dansk landbruger kan søge støtte i tre finansieringsspor: de 100 % EU-finansierede direkte betalinger (søjle 1/EGFL, dansk ramme ca. **6,4 mia. kr. årligt**), landdistriktsordningerne med EU- og national medfinansiering (søjle 2/ELFUL, ca. **566 mio. kr. EU + ca. 160 mio. kr. national årligt**) og de rent nationale, statsstøttegodkendte ordninger, herunder landbrugets egne fonde. Satserne nedenfor er de vejledende satser fra styrelsens seneste vejledninger og bekendtgørelser (2025/2026-niveau, »ca.« fordi de fleste satser efterreguleres årligt ud fra den samlede ramme og ansøgningsomfanget).

Spør 1 – Direkte betalinger (søjle 1, 100 % EU-finansieret via EGFL):

Ordning	Hvad kan man få (ca.)	Lovgrundlag
Grundbetaling (grundlæggende indkomststøtte)	ca. 1.811 kr./ha (2025)	Grundbetalingsbekendtgørelsen for 2026
Ø-støtte (arealer på ikke-brofaste øer)	Årligt fastsat tillæg pr. ha; højst 100 ha pr. bedrift, historisk ramme 2.857.000 EUR	Grundbetalingsbekendtgørelsen for 2026 § 3 ; tidligere grundbetalingsbekendtgørelsen § 52
Omfordelingsindkomststøtte	Automatisk tillæg pr. ha for bedriftens første hektarer, årligt fastsat	Grundbetalingsbekendtgørelsen for 2026
Unge landbrugere-tillæg	Tillæg pr. ha i op til 5 år (under 1307/2013-regimet: 50 % af gennemsnitsbetalingen, maks 90 ha)	Grundbetalingsbekendtgørelsen § 51
Ko-præmie (koblet)	Præmie pr. ko; udbetaling kræver min. 300 EUR samlet	Bekendtgørelse om ko- og slagtepræmie § 14
Slagtepræmie for kvier, tyre og stude (koblet)	Præmie pr. slagtet dyr (8-30 mdr., holdeperiode 2 mdr.)	Bekendtgørelse om ko- og slagtepræmie
Tilskud til stivelseskartofler (koblet)	ca. 306 kr./ha	Bekendtgørelse om tilskud til arealer med stivelseskartofler
Bio-ordning: miljø- og klimavenligt græs	ca. 1.867 kr./ha	Bio-ordningsbekendtgørelsen for 2026, afsnit IV
Bio-ordning: varieret planteproduktion	ca. 765 kr./ha	Bio-ordningsbekendtgørelsen for 2026 § 42
Bio-ordning: biodiversitet & bæredygtighed (t.o.m. 2025)	ca. 3.410 kr./ha + bestøverbrak-tillæg ca. 1.503 kr./ha	Bio-ordningsbekendtgørelsen for 2025 § 24
Bio-ordning: midlertidig ekstensivering (fra 2026)	ca. 1.350 kr./ha + tillæg for kulstofrig lavbund ca. 1.950 kr./ha	Bio-ordningsbekendtgørelsen for 2026 § 1

Bio-ordning: økologisk arealstøtte	Basis ca. 1.498 kr./ha; omlægningstillæg ca. 1.764 kr./ha; reduceret kvælstof-tillæg ca. 716 kr./ha; frugt/bær-tillæg ca. 4.409 kr./ha	Bio-ordningsbekendtgørelsen for 2026, afsnit II
Bio-ordning: plantebaserede fødevarer	Tillæg pr. ha for konsumafgrøder til plantebaserede fødevarer	Bio-ordningsbekendtgørelsen

Spor 2 – Landdistriktsordninger (søjle 2/ELFUL, EU + national medfinansiering). Kataloget medtages her for helhedens skyld; klagepraksis behandles i [praksisoversigten om landdistriktsstøtte](#):

Ordning	Hvad kan man få	Lovgrundlag
Pleje af græs- og naturarealer	Årligt tilskud pr. ha til afgræsning/slæt (5-årige tilsagn)	Bekendtgørelse om tilskud til pleje af græs- og naturarealer (BEK 1350/2025)
Skovrejsning	Anlægstilskud pr. ha inkl. hegn; arealet kan bevare grundbetaling som projektareal	Bekendtgørelse om tilskud til skovrejsning (BEK 1079/2025); vejledning om privat skovrejsning
Fastholdelse af vådområder og lavbundsprojekter	20-årig fastholdelseskompensation pr. ha	Bekendtgørelse om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter
Minivådområder	Anlægstilskud + de minimis-kompensation for tabt indkomst og vedligehold	Bekendtgørelse om tilskud til minivådområder 2024 og 2025
Modernisering af stalde (fx slagtesvin)	Procenttilskud til investeringer efter standardomkostninger	Bekendtgørelse om tilskud til modernisering af slagtesvinestalde
Investeringer på økologiske bedrifter / miljøteknologi	Procenttilskud til investeringer	Bekendtgørelse om tilskud til investeringer på økologiske bedrifter
LAG/LEADER (lokale aktionsgrupper)	Projektilskud via lokale udviklingsstrategier	CAP-loven § 2; Den Nationale Landdistriktspulje (nationalt supplement)

Spor 3 – Rent nationale, statsstøttegodkendte ordninger:

Ordning	Hvad kan man få	Lovgrundlag
Landbrugets promille- og produktionsafgiftsfonde (svin, kvæg, planter, frø, kartofler, sukkerroer, frugt/gartneri, æg/fjerkræ, heste samt Fonden for økologisk landbrug)	Projektilskud til afsætningsfremme, forskning, produktudvikling, rådgivning, sygdomsforebyggelse og dyrevelfærd, jf. landbrugsstøtteleven § 7	Landbrugsstøtteleven § 6; administrationsbekendtgørelsen (BEK 1329/2024); produktionsafgiftsbekendtgørelsen
Fonden for Plantebaserede Fødevarer	Projektilskud til fremme af plantebaserede fødevarer	Plantefondsbekendtgørelsen (BEK 49/2026, afløste BEK 74/2025)
Permanent ekstensivering	3-årigt tilskud pr. ha for permanent udtagning af kulstofrige og kvælstofbelastende arealer (tinglyst servitut)	Bekendtgørelse om tilskud til permanent ekstensivering (BEK 130/2026)
Klima-lavbund- og kvælstofvådområdeprojekter	Anlægstilskud + lodsejerkompensation; omkostningseffektivitetsloft 20.000 kr./ton CO ₂ e hhv. 5.100 kr./kg N	Bekendtgørelse om tilskud til udtagning af arealer til etablering af klima-lavbund- og kvælstofvådområdeprojekter (BEK 1528/2025); Naturstyrelsens projektbekendtgørelse
Værditabskompensation	Engangskompensation for tab af markedsværdi ved ekstensivering i vand-, klima- og lavbundsprojekter	Værditabsbekendtgørelsen (BEK 1424/2025)

Sondringen mellem sporene har retlig betydning: søjle 1-ordningerne er direkte EU-finansieret masseforvaltning med forordningsbestemte, lovbundne sanktioner; søjle 2-tilsagnene er flerårige aftaleforhold med bortfalds- og tilbagebetalingsregler; og de nationale ordninger hviler på Kommissionens statsstøttegodkendelser efter [artikel 107-109 i TEUF](#), jf. [CAP-loven § 1, stk. 2](#) – fx må klima-lavbundstilsagn efter BEK 1528/2025 slet ikke meddeles, før Kommissionens godkendelse foreligger.

LOV

CAP-loven § 1, stk. 2

Landbrugsstøtteleven § 6, stk. 1

Landbrugsstøtteleven § 7, stk. 1

§ 11 Sammenfatning: de bærende linjer i praksis

Praksis fra Miljø- og Fødevareklagenævnet om direkte landbrugsstøtte hviler på en tydelig dobbelthed. På den ene side pålægges landbrugeren et vidtgående selvansvar: frister og fællesskema er ansøgerens egen sag ([18/01308 \(32091\)](#), [19/00275](#)), CHR- og gødningsregisterregistreringer binder efter deres indhold på skæringsdatoerne ([20/04505](#), [25/03689](#)), det senest indsendte fællesskema lægges til grund ([25/02516](#)), vejrlig skal være ekstremt, aktuelt og dokumenteret, før force majeure anerkendes ([24/05333](#), [25/08128](#)), og uretmæssig støtte kræves tilbage uden hensyn til god tro, når ansøgeren burde have opdaget fejlen ([23/06939](#)).

På den anden side stiller nævnet kontante krav til forvaltningen: kontrolfund skal dokumenteres konkret ([21/03356](#)), omgåelse skal fastslås og bevises ([19/06523](#)), force majeure-afvisninger kræver konkret vurdering ([23/08041](#)), bortfald og tilbagebetaling kræver præcis hjemmel efter bestemmelsens ordlyd ([25-10931-](#), [23/09332](#)), vejledninger kan ikke skærpe bekendtgørelsens krav ([23/09597](#)), og skønsmæssige bortfald skal begrundes med de bærende hensyn ([24/11131](#)). Nævnet genoptager desuden sager, når nye retlige forhold – en landsretsdom ([24/04898](#)) eller ny dokumentation for råderet ([24/07508](#)) – rykker ved grundlaget.

Fremadrettet bliver de afgørende spørgsmål, hvor langt EU-Domstolens Baramlay-dom (C-6/23) tvinger konkrete proportionalitetsvurderinger ind i de danske bortfaldsautomatikker, og hvordan de nye bio-ordningers vægtede sanktionssystem og den satellitbaserede kontrol vil blive prøvet ved nævnet. Grænsefladerne til nabolandskabet er skarpe: flerårige ELFUL-tilsagn behandles i [landdistriktsoversigten](#), kontrolnedsættelser, konditionalitet og tilbagebetalingssanktioner i [konditionalitetsoversigten](#), husdyrbrugets miljøgodkendelser under [husdyrgodkendelse](#) og fødevarelovgivningens klagesager under [fødevareklager](#).

LOV

CAP-loven § 27, stk. 1

PRAKSIS

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver afgørelse om tilbagebetaling af økologisk arealtilskud pga. manglende hjemmel i bekendtgørelsens § 39, stk. 4	10.06.2026
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Landbruger nægtes force majeure ved nedsættelse af grundbetaling 2024 – kraftig nedbør ikke tilstrækkeligt ekstraordinær	06.03.2026
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på tilskud til metanreducerende foder grundet manglende status som aktiv landbruger ved virksomhedsomdannelse	03.12.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af tilbagebetaling af økologisk arealtilskud efter underanmeldelse af areal i fællesskema	18.11.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Hjemvisning af sag om bortfald af økologisk arealtilskud grundet Styrelsens manglende overholdelse af Forvaltningslovens begrundelseskrav	02.10.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om nedsættelse af grundbetaling for 2023 pga. manglende overholdelse af aktivitetskrav og afvisning af force majeure	03.04.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om nedsættelse af tilskud til målrettet kvælstofregulering hjemvist grundet mangelfuld vurdering af force majeure	12.12.2024

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af afslag på udbetaling af miljøteknologitilskud grundet tilstrækkelig betalingsdokumentation	10.12.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af afslag på økologitilskud grundet manglende hjemmel til krav om autorisation i perioden før slutudbetaling	20.11.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Genoptagelse og ophævelse af støttenedsættelse efter dokumentation for råderet over landbrugsareal	28.08.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om afslag på tilskud til modernisering af slagtesvinestalde	05.08.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om tilbagebetaling af landbrugsstøtte	09.04.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om grundbetaling og grøn støtte på grund af manglende dokumentation for læhegn	18.05.2021
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af nedsættelse af slagtepræmier pga. fejlagtig CHR-registrering	29.05.2020
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Genoptaget sag om betalingsrettigheder: Krav om dokumentation for kunstigt skabte betingelser	09.09.2019
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af klage over delvist afslag på arealstøtte grundet overskredet klagefrist	21.01.2019
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på grundbetaling og inddragelse af betalingsrettigheder grundet manglende ansøgning	01.10.2018

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

CAP-loven § 1	stk. 1	CAP-loven § 2	stk. 4
CAP-loven § 27	stk. 1	Landbrugsstøtteloven § 1	stk. 1
Landbrugsstøtteloven § 6	stk. 1	Landbrugsstøtteloven § 7	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

30 afgørelser

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS	30
10.06.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver afgørelse om tilbagebetaling af økologisk arealtilskud pga. manglende hjemmel i bekendtgørelsens § 39, stk. 4	25-10931
06.03.2026 Landbruger nægtes force majeure ved nedsættelse af grundbetaling 2024 – kraftig nedbør ikke tilstrækkeligt ekstraordinær	25/08128
02.02.2026 Afslag på genoptagelse af sag om bortfald af økologisk arealtilskud – EU-dom ikke ny retlig omstændighed	25/06560
03.12.2025 Stadfæstelse af afslag på tilskud til metanreducerende foder grundet manglende status som aktiv landbruger ved virksomhedsomdannelse	25/03689
18.11.2025 Stadfæstelse af tilbagebetaling af økologisk arealtilskud efter underanmeldelse af areal i fællesskema	25/02516
22.10.2025 Afvisning af realitetsbehandling: Klage over styrelses beslutning om ikke at behandle force majeure-påberåbelse	25/00020

02.10.2025	Hjemvisning af sag om bortfald af økologisk arealtilskud grundet Styrelsens manglende overholdelse af Forvaltningslovens begrundelseskrav	24/11131
27.08.2025	Afgørelse om omgåelse af reglerne for støtte til unge nyetablerede landbrugere	25/01480
24.04.2025	Klage over nedsættelse af grundbetaling for 2023 - force majeure	24/07245
03.04.2025	Stadfæstelse af afgørelse om nedsættelse af grundbetaling for 2023 pga. manglende overholdelse af aktivitetskrav og afvisning af force majeure	24/05333
12.12.2024	Afgørelse om nedsættelse af tilskud til målrettet kvælstofregulering hjemvist grundet mangelfuld vurdering af force majeure	23/08041
10.12.2024	Ophævelse af afslag på udbetaling af miljøteknologitilskud grundet tilstrækkelig betalingsdokumentation	23/09597
20.11.2024	Ophævelse af afslag på økologitilskud grundet manglende hjemmel til krav om autorisation i perioden før slutudbetaling	23/09332
28.08.2024	Genoptagelse og ophævelse af støttenedsættelse efter dokumentation for råderet over landbrugsareal	24/07508
05.08.2024	Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om afslag på tilskud til modernisering af slagtesvinestalde	24/04898
09.04.2024	Stadfæstelse af afgørelse om tilbagebetaling af landbrugsstøtte	23/06939, 24/01202
03.05.2022	Klage over inddragelse af betalingsrettigheder og krav om tilbagebetaling af landbrugsstøtte	20/13430
22.11.2021	Afgørelse om afslag på slagtepræmie 2020	21/04338
18.05.2021	Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om grundbetaling og grøn støtte på grund af manglende dokumentation for læhegn	21/03356
12.05.2021	Stadfæstelse af nedsættelse af slagtepræmie grundet fejlregistrering i CHR	18/02956
10.11.2020	Stadfæstelse af afslag på økologisk arealtilskud grundet manglende autorisation	18/01416
08.07.2020	Ophævelse og hjemvisning i sag om afslag på ansøgning om tildeling af betalingsrettigheder	20/03204
29.05.2020	Stadfæstelse af nedsættelse af slagtepræmier pga. fejlagtig CHR-registrering	20/04505
05.03.2020	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om force majeure vedrørende betalingsrettigheder	19/09316
17.09.2019	Klage over delvist afslag på økologisk arealtilskud grundet § 3-beskyttelse	19/04253
09.09.2019	Genoptaget sag om betalingsrettigheder: Krav om dokumentation for kunstigt skabte betingelser	19/06523
21.01.2019	Afvisning af klage over delvist afslag på arealstøtte grundet overskredet klagefrist	19/00275
01.10.2018	Afslag på grundbetaling og inddragelse af betalingsrettigheder grundet manglende ansøgning	18/01308 (32091)

15.05.2018	Stadfæstelse af afgørelse om delvis tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve	32752
20.04.2018	Ophævelse af afgørelse om slagtepræmie på grund af forkert beregnet holdeperiode	18/01726
